

و رویدادهای تاریخ معاصر ایران

به گوشش: مهدی انواری

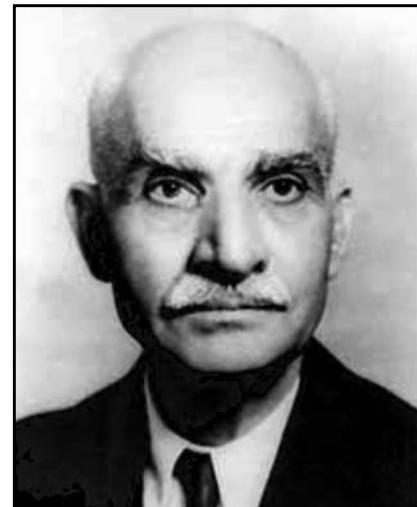
مهر ماه

اویکه قدرت به زیر آمد. در آن زمان رضا شاه اعلام کرد: «من دیگر دربار نمی خواهم و تیمورتاش دیگر وزیر دربار نیست» و بدین ترتیب وزارت دربار منحل گردید و دفتر تیمورتاش در دربار برجیه شد. دادگاه محکمه تیمورتاش در اسفند ماه ۱۳۱۱ به طور غیر علنى آغاز شد. در این دادگاه که سه روز به طول انجامید، وى به جرم رشوه خواری و اختلاس ملزم به پرداخت سی و هشت هزار و پانصد و نود و دو تومان و هزار و هفتصد و دوازده لیره انگلیس گردید. ضمن اینکه پس از محرومیت از حقوق اجتماعی به سه سال حبس نیز محکوم شد. در تیر ماه ۱۳۱۲ جلسه محکمه دیگری برای تیمورتاش

خورشیدی با تصمیم مجلس موسسان سلسله قاجار را منقرض و رژیم شاهنشاهی پهلوی را پایه گذاری کرده بود، در جریان جنگ جهانی دوم و حمله نیروهای متفرقین به ایران مجبور به استعفایه و ترک کشور شد. رضاشاه در چهارم مرداد ماه ۱۳۲۳ در ۶۶ سالگی در ژوهانسبورگ درگذشت. پیکر او ابتدا به مصر منتقل شد و پس از آنکه شش سال در آن جا به امامت گذاردۀ شد، در اردیبهشت ماه ۱۳۲۹ با تشریفات رسمی به حرم عبدالعظیم برده شد و در آن جا در آرامگاه ویژه وی به خاک سپرده شد.

نهم مهر: قتل تیمورتاش

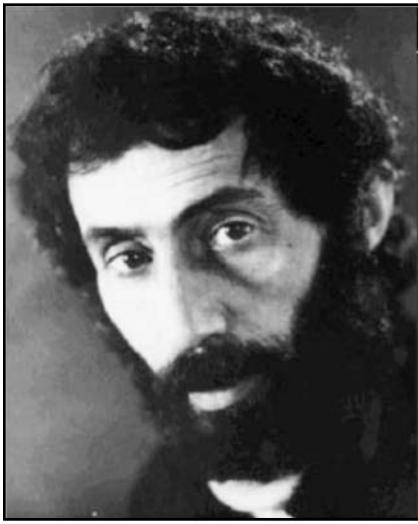
عبدالحسین تیمورتاش، وزیر دربار مقندر رضاشاه و نفر دوم کشور، در دی ماه ۱۳۱۱ از کار برکنار شد و در خانه خود تحت نظر قرار گرفت. وی در خلع قاجار و رسیدن رضاشاه به تخت سلطنت نقش بسزایی داشت به طوری که در روز تاجگذاری، تاج سلطنت پهلوی را با دست های خود به شاه داد. این همراه و همفکر رضاشاه نهایتاً به دلیل نزدیکی با روس ها و توفیق نیافتن در مذاکرات طولانی نفت با انگلستان مورد غصب شاهانه قرار گرفت و پس از هفت سال از

پنجم مهر: خروج رضاشاه پهلوی از ایران

رضاشاه پهلوی در پنجم مهر ماه ۱۳۲۰ برابر با ۲۷ سپتامبر ۱۹۴۱ از ایران خارج شد و زندگی در تبعید را آغاز نمود. وی در این روز تحت نظر نیروهای ارتش انگلستان از طریق بندرعباس با کشتی «بندرآ» ایران را ترک کرد و پس از شانزده سال سلطنت به پایان راه خود رسید. کشتی حامل رضا شاه ابتدا به سوی هند رفت ولی بعد راهی جزیره موریس (از مستعمرات انگلستان در اقیانوس هند) شد. نهایتاً با درخواست محمد رضاشاه، نیروهای انگلیسی، وی را به شهر ژوهانسبورگ در آفریقا جنوبی منتقل کرده و در آن جا تحت نظر گرفتند. رضاشاه که در اردیبهشت ماه ۱۳۰۴

پانزدهم مهر: تولد سه راب سپهی

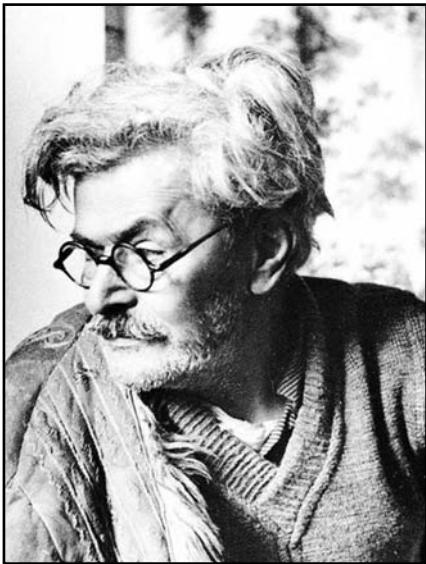
سه راب سپهی، نقاش و شاعر معاصر، در پانزدهم مهر ماه ۱۳۰۷ در شهر کاشان متولد شد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در همین شهر به پایان رساند و در سال ۱۳۳۲ تحصیلات خود را در رشته نقاشی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران با درجه ممتاز به اتمام رساند. در اوایل دهه سی اولین مجموعه های شعر خود را به نام «مرگ رنگ» و «زنگی خواب ها» منتشر کرد و در همین سال ها با ترجمه اشعار ژاپنی همکاری خود را با مجله سخن آغاز نمود. در دهه های سی و چهل سفرهای متعددی را به اروپا، هند، و شرق دور انجام داد و چندین نمایشگاه نقاشی در داخل و خارج از کشور برپا نمود. وی شعر بلند و معروف خود، «صدای پای آب» را در سال ۱۳۴۴ در فصل نامه آرش انتشار داد. سه راب در اواخر دهه چهل به امریکا رفت و حدود یک سال در آن جا اقامت گزید و چند نمایشگاه نیز در نیویورک برگزار کرد. در خرداد ماه ۵۶، کتاب «هشت کتاب» که شامل مجموعه اشعار منتشر شده سه راب تا آن زمان و نیز مجموعه «ما

جنگ مدار طلای نظام به وی تعلق گرفت. کلنل در جریان جنگ جهانی اول تنها با یک واحد ژاندارم به مقابله با ارتش روسیه که همدان را تصرف کرده بود رفت و با رشادت بسیار همدان را از منطقه تحت نفوذ روسیه خارج ساخت و صاحب شهرت شد. محمد تقی خان پسیان پس از سقوط دولت وثوق الدوله، در ژاندارمی به درجه کلنل (سرهنگی) رسید و در دولت مشیرالدوله به فرماندهی ژاندارمی خراسان منصوب گردید. در این زمان وی برای مقابله با هجوم احتمالی بلشویک ها اقدام به تشکیل نیروی مسلح ملی در کنار ژاندارمی نمود. پس از کودتای ۱۲۹۹ و به قدرت رسیدن سید ضیاء الدین طباطبائی، در زمانی که اختلاف کلنل پسیان و قوام السلطنه حاکم وقت خراسان به اوج خود رسیده بود، به دستور سید ضیاء، قوام را دستگیر و تحت الحفظ به تهران فرستاد. ولی حکومت سید ضیاء چند ماهی بیشتر دوام نیاورد و پس از وی دولت قوام السلطنه به قدرت رسید. در این زمان به دستور احمد شاه کلنل در مقام فرماندهی قوای نظامی خراسان باقی ماند ولی از دخالت در امور حکومتی منع شد. در اواخر مرداد ماه ۱۳۰۰ م.ش، قوام السلطنه با کلنل علناً مخالفت کرده و به وی پیشنهاد نمود تحت شرایطی کشور را ترک کند و به اروپا برود. ولی کلنل قبول نکرد. قوام وی را سورشی و یاغی خواند و خوانین و حکام محلی را وا داشت تا با او به مقابله برخیزند. در نتیجه جنگی که بین قوای کلنل و کردهای سورشی قوچان (تحت امر سردار معزز، حاکم بجنورد) در نزدیکی قوچان درگرفت، کلنل پسیان شکست خورد و سورشیان سرشن را از تن جدا کرده و به قوچان بردن. پیکر وی از سوی مردم خراسان به صورت باشکوهی تشیع و در آرامگاه نادر شاه افسار دفن شد.

تشکیل شد. در آن دادگاه نیز نامبرده به جرم دریافت رشوه از امین التجار اصفهانی در قبال کمک به وی در قرارداد انحصار تربیاک به پنج سال حبس و بازگرداندن رشوه دریافتی به خزانه دولت محکوم شد. عبدالحسین تیمورتاش در نهم مهر ماه ۱۳۱۲ در زندان قصر به طور مشکوکی (از قرار به علت تزریق آمپول هوا) کشته شد. جنازه وی همان روز به خانواده اش تحويل داده شد.

دهم مهر: پایان قیام محمد تقی پسیان محمد تقی پسیان معروف به کلنل محمد تقی خان در سال ۱۲۷۰ م.ش در تبریز زاده شد. در مدرسه لقمانیه تبریز به تحصیل علوم و زبان های خارجی پرداخت و در پانزده سالگی به مدرسه نظام تهران رفت. پس از پنج سال تحصیل در مدرسه نظام با درجه ستوان دومی به خدمت ژاندارمی در آمد و بعد به درجه سروانی ارتقاء یافت. وی پس از چندی به فرماندهی گروهان همدان برگزیده شد و در برقراری امنیت این منطقه به موفقیت دست یافت. پس از ماموریت همدان، وی به مقام سرگردی رسید و از سوی وزارت

استاد حسین بهزاد در بیست و یکم مهر ماه ۱۳۴۷ در تهران درگذشت.

مراجع

- ۱- عاقلی، باقر، روز شمار تاریخ ایران؛ از مشروطه تا انقلاب اسلامی؛ جلد اول؛ نشر نامک؛ چاپ هشتم؛ تهران، ۱۳۸۷
- ۲- دلم، اسکندر؛ زندگی پرماجرای رضاشاه؛ نشریه آفرین؛ تهران؛ ۱۳۷۷
- ۳- آذری، علی؛ قیام کلنل محمد تقی خان پسیان در خراسان؛ بنگاه مطبوعاتی صفیعلیشاه؛ تهران، ۱۳۵۲
- ۴- احمدی، احمد رضا؛ منتخب اشعار سهراب سپهری؛ چاپ دوم؛ کتابخانه طهوری؛ تهران؛ ۱۳۷۰
- ۵- میزان، جلال؛ چهره‌های آشنا؛ جلد اول؛ ابن سینا؛ تهران، ۱۳۳۷

دروحانیون در مجلس روپرورد شد، سرانجام پس از بحث و بررسی بسیار به تصویب رسید.

بیست و یکم مهر - در گذشت حسین بهزاد
حسین بهزاد نقاش و مینیاتوریست نامی کشورمان در سال ۱۲۷۳ خورشیدی چشم به جهان گشود. وی فرزند فضل الله اصفهانی نقاش آبرنگ و قلمدان ساز مشهور ایران بود. حسین از کودکی در کارگاه قلمدان سازی استاد ملاعلی قلمدان ساز مشغول آموختن هنر شد. پس از مرگ پدر و استاد به مرض وبا، وی به کسوت شاگردی استاد میرزا حسین پیکر نگار درآمد و در آن جا استعداد خود را در نقش آفرینی و مینیاتور آشکار نمود. بهزاد در ۱۸ سالگی کارگاه مینیاتور خود را بپرا کرد و به کمی آثار مینیاتوریست‌های صاحب نام دورهٔ صفویه چون کمال الدین بهزاد هراتی و رضا عباسی پرداخت. وی چندی بعد برای مطالعه آثار نقاشی نقاشان معروف به اروپا سفر کرد. بعدها نمایشگاه‌های هنری ایران شامل آثار بهزاد مورد توجه و استقبال فراوان هنردوستان اروپایی و آمریکایی قرار گرفت. از جمله آثار نفیس و به یاد ماندنی بهزاد می‌توان به دیوان مدائی، قیام کاوه آهنگر، موسی و شبان، و بهشت و دوزخ، اشاره نمود.

هیچ، ما نگاه» بود، در تهران منتشر شد. سپهی در اوخر دهه پنجاه به بیماری سرطان خون مبتلا شد و در اول اردیبهشت ماه ۱۳۵۹ در بیمارستان پارس تهران درگذشت. پیکر شاعر آینه و روشنی و آب را در صحن امامزاده سلطان علی در روستای مشهد اردنهال در کاشان به خاک سپردند و برمزارش نگاشتند: «به سراغ من اگر می‌آیید، نرم و آهسته بیایید، مبادا که ترک بردارد چینی نازک تنهایی من.»

نوزدهم مهر : تصویب قانون نظام وظیفه

در نوزدهم مهر ماه ۱۳۰۵ ه.ش قانون نظام وظیفه و خدمت سربازی از سوی مجلس شورای ملی وقت به تصویب رسید. این قانون که به دستور رضا شاه پهلوی به مجلس ارائه شده بود، پس از ۱۸ سال به بالا را موظف می‌نمود که به مدت دو سال به خدمت نظام درآیند تا در صورت لزوم برای دفاع از کشور آمادگی داشته باشند. این قانون که در ابتداء با مخالفت بعضی از

Professional Satellite Installer

فروش و نصب گیرندهای دیجیتال و دوربین‌های امنیتی

مخصوص دریافت برنامه‌های قلوبیزونی

فارسی، ترکی، گردی، عربی، هندی و رادیوهای فارسی زبان
دستگاه‌های جدید فول دیجیتال با گنجایش بیش از ۱۲۰ کانال

هوسټون، آستین، سن آنتونیو، دالاس
سهراب

281-507-0662

هزینه ماهانه برق خانه خود را کاهش دهید

به راحتی و مجانی و با اطمینان کامل

281-804-8036

احمد فریدون 713-463-7419